

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Evangelica contra horum temporum hæreses

Stapleton, Thomas

Antverpiae, 1595

Antidota Evangelica In Evangelivm Secvndvm Marcvm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39546

ANTIDOTA EVANGELICA IN EVAN- GELIVM SECVNDVM MARCVM.

Marci Cap. I.

4. Fuit Ioannes in deserto baptizans, & prædicans baptis-
mum penitentiae in remissionem peccatorum.

NOVELLA & profana, Chri-
stique Ecclesiae haecenus inco-
gnita haereticorum hodie sen-
tentia est, Sacramenta verbo
praedicationis sic esse coiuuncta,
vt nec absque eo administrari
debeant, & ab eo omnem suam
vim atque efficaciam accipiant. Id quum nusquam
vel Ecclesia tradat, vel Scriptura doceat, ex huius
loci corruptela probare contendunt. Sic igitur
in haec verba Calvinus. *Haec loquendi forma (Prædi-
cans baptismum penitentiae) primum in genere ostendit
quisnam rectus Sacramentorum usus: deinde quomodo sit in-
stitutus baptisimus, & quid contineat. Sacramentum igitur
non est muta ceremonia, quae pompam nescio quam sine doctri-
na ostendet, sed habet verbum Dei annexum, quod externam
ipsam ceremoniam vivificat. Verbum intelligo non quod magi-
cis susurris exorcista quispiam demurmuret sed quod clara
& dis*

& diserta voce pronuntiatum ad fidem edificandam valet.
 Hæc est nouella istorum hominū sententia. Ver-
 bi prædicationem externam adiungi Sacramen-
 to volunt, idque ita, vt illo verbo externa cere-
 monia viuificetur. Verbum autem quod Calui-
 nus hîc reijcit veluti magicis susurris ab exorcista que-
 riam demurmuratum, est ipsum Christi verbum bap-
 tismi ceremoniæ eo authore coniunctum, *In nomi-
 ne Patris & Filij & Spiritus Sancti*. Hæc verba externo
 aquæ elemento coniuncta, quæ qui baptizat inter
 baptizandum pronuntiat, ex Christi mandato
 dicentis, *Baptizantes eos in nomine Patris & Filij & Spi-
 ritus Sancti*, vocat homo impius magicū susurrum
 à ministro baptismi veluti exorcista demurmura-
 tum. Ita authore Caluino magicos susurros præ-
 scripsit Christus; & suos Apostolos veluti exor-
 cistas verba magica demurmurantes, ad bap-
 tizandum instruxit. Hæc est prophana hominis &
 minimè ferenda impietas. Nec enim alijs verbis
 ministri baptismi in Ecclesia Catholica vtuntur.
 Et hæc quidem verba Euangelica à Christo in-
 stituta externam aquæ ceremoniam viuificant.
 hæc veluti forma ad materiam aquæ accedunt, vt
 fiat aqua sacramentalis, & ad regenerationē spiri-
 tualem efficax. De hoc verbo Euangelico ait
 S. Augustinus: *Accedit verbum ad elementum, & fit Sa-
 cramentum. Detrahe verbum, & quid est aqua nisi aqua?*
 Quid autem sit illud verbum quo accedente ad
 elementum fit Sacramentum, alio in loco clarif-
 simè explicat. Deus (inquit) *adest verbis Euangelicis
 suis, sine quibus baptismus Christi consecrari non potest.*
 Et paulo post: *Quis nesciat non esse baptismum Christi,
 si verba Euangelica, quibus symbolū constat, illie defuerint?*
 Verba Euangelica dicit quibus symbolum con-
 stat, quia hoc symbolum fidei profitentur bap-
 tizandi,

**Caluini
 in Chri-
 stum
 blasphe-
 mia.**

**Verbum
 Sacramē-
 tale quid
 & quale.**

**Tract. 80.
 in Ioan.**

**De bap-
 tis-
 contra
 Donat.
 lib. 6. c. 25**

zandi, *Credo in Patrem & Filium & Spiritum Sanctum.*

Que ne ex coniectura dicta videantur, ipse seipsū explicabit Augustinus. In eodē opere ita scribit: Lib. 3.

Si Evangelicis verbis, In nomine Patris & Filij & Spiritus cap. 15.

Sancti, Marcion baptismum consecrabat, integrum erat Sacramentū, quamuis eius fides sub eisdē verbis aliud opinantis quam Catholica veritas doceat, non esset integra, sed fabulosis falsitatibus inquinata. Disertē expressit quid per verba Evangelica intelligat, non sanē prædicationem Evangelij ad ædificandam fidem audientium, vt Calvinus somniat, sed formam verborū à Christo præscriptam ad Sacramenti consecrationem & complementum. Et contra Caluini somnium de ædificanda fide per verbi prædicationem vnde externa ceremonia viuificetur, plurimum valet quod proximis verbis subiungit eodē loco doctissimus Augustinus. *Nam (inquit) sub eisdem verbis, id est, In nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti, non solum Marcion, aut Valentinus, aut Arius, aut Eunomius, sed ipsi carnales paruuli Ecclesiæ, quibus dicebat Apostolus, Non potui loqui vobis quasi spiritualibus, sed quasi carnalibus, si possent singuli diligenter interrogari, tot diuersitates opinionum fortassis quot homines numerarentur. Nunquid tamen integrum Sacramentum non accipiunt? Aut nunquid ideo si profecerint, & opinionum carnalium vanitatem emendauerint, denudò quod acceperant repetendum est? Accipit quisque secundum fidem suam, sed quantum capit, gubernante illam misericordia Dei, de qua Apostolus dixit, Si quid aliter sapitis, Deus vobis reuelabit.* Hæc Augustinus, apertē docens Sacramenti integritatem & perfectionem non ab intelligentia & instructione audientium, sed ab ipsis verbis Evangelicis debitè retentis ac pronuntiatis pendere, & verbum Evangelicum non ad fidem ædificandam, sed ad Sacramentum perficiendū ex Christi institu-

institutione ac mandato proferri. Adeo verò verbum Evangelicum, quo consecratur baptismus, non est verbum prædicationis (vt acerrimè tuentur hæretici) sed forma illa verborum à Christo præscripta, *In nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti*, vt (quemadmodum scribit Augustinus) *facilius fuerit inuenire hæreticos qui omnino nõ baptizarent, quam qui non illis verbis baptizarent.* Vnde in eodem opere prope finem affirmat eos omnes habere baptismum quod ubicumque & à quibuscunque illud verbis Evangelicis consecratum sine sua simulatione & cum aliqua fide accipiunt. Hanc ob causam Ariani, qui æqualitatem trium personarum non credebant, suamque perfidiam in publico cantu Ecclesiæ exprimere nõ sunt veriti, cantantes, *Gloria Patri per Filium in Spiritu S.* tamen formam hanc baptismi & verba hæc Evangelica, *In nomine Patris & Filij & Spiritus S. & que in diuino sit baptismate inuocationem permutare non sunt ausi, idque propter nimis apertam transgressionem,* ait Theodoretus. Eandem ob causam, quum iuxta decreta Concilij Nicæni Nouatiani ad Ecclesiam reuerentes per solam manus impositionem reciperentur, Cataphryges vel Pauliani similiter reuerentes baptizari præciperetur, huius discriminis causam reddens Innocentius Papa, Augustino contemporaneus, ita scribit: *Hoc in istis duabus hæresibus ita distinctum ratio manifesta declarat, quia Paulianista in nomine Patris & Filij & Spiritus S. minime baptizabant, Nouatiani verò eiusdem tremendis venerandisque nominibus baptizant.* Sic Augustinus Paulianos iuxta Concilij Nicæni decretum baptizandos scribit, *quia regulam baptismi non tenuerunt.* Vnde & Didymus Alexandrinus vetustissimus scriptor ita scribit: *Non arbitrator quemquam ita insanū atq; vecordē futurū, vt perfectum baptismum putet id quod datur in nomine Patris & Filij sine assumptione*

De baptif.
contra
Donat.
lib. 6.
cap. 25.
Lib. 7.
cap. 53.

Hæret.
fabul.
lib. 4.
Concil.
Nic. can.
3. & 19.

Epist. 23.
cap. 9.

Hæret. 44.

Lib. 2. de
Spiritu
Sancto.

assumptione Spiritus S. aut rursus in nomine Patris & Spiritus S. Filij vocabulo prætermissio, aut certe in nomine Filij & Spiritus S. non præposito vocabulo Patris. In eadem sententiam copiose & grauius disputat contra Arianos Athanasius. Ambrosius quoque his verbis: *Catechumenus nisi baptizatus fuerit in nomine Patris & Filij & Spiritus S. remissionem non potest accipere peccatorum.* Denique Chrysost. exponens illa Apostoli verba, *Mundans Ecclesiam suam lauacro aque in verbo vite, In quo (inquit) verborum In nomine Patris & Filij & Spiritus S. Hoc est ergo ex totius antiquitatis consensu verbum Euangelicum quo consecratur baptismus, & quo externum elementum viuificatur, non doctrina Euangelica, ut affirmat hoc loco Calvinus.*

Quod autem affirmat, videamus quomodo ex hoc loco confirmet. *Non enim (inquit) simpliciter Ioannes baptizasse dicitur in penitentiam, ac si gratia Dei in signo visibili inclusa esset, sed prædicasse qualis esset baptismi utilitas, ut ex verbo prædicato efficax esset signum. Hoc autem peculiare est baptismi, quod symbolum penitentiae dicitur in remissionem peccatorum. Iam quum eadem baptismi illius significatio, vis, & ratio fuerit quæ nostri, si figura à sua veritate estimatur, falsum diuersos esse Ioannis & Christi Baptismos. Aduertere opera precium est quam tenui ac facili argumento grauissimum & constantissimum Ecclesie Catholice dogma iste hereticus conuellit. Maximi momenti dogma est, Sacramentorum nostrorum vim ac naturam cognoscere, & in quibus ea vis ac natura consistat, exploratum habere. Ex materia certi elementi, & verbo veluti forma, quo accedente ad elementum fit Sacramentum, tanquam ex duabus necessarijs partibus compleri & perfici quodque Sacramentum, credidit hæcenus Ecclesia Catholica, & in Concil. generalibus ita res dudum definita est, Concilio Florent. ac Trident.*

Contra

Serm. 3.
contra
Arianos.
De ijs qui
initiantur
mysterijs c. 4.
Homil.
20 ad
Ephes.

Grauis-
simum Ec-
clesie do-
gma futi-
lissimo
argumen-
to con-
uellit
Calui-
nus.

Contra aiunt hæretici verbū prædicationis illud esse quod accedēs elemento facit Sacramentū, vel (vt Calvinus hic loquitur) quod externā ceremoniam viuificat. Atrem tantam ex qua natura Sacramentorum dependet, in qua totius Ecclesiæ Catholice iudicium, praxim, ac fidem, (vt ex tot antiquitatis testimonijs circa vnum baptismum, de quo hic locus tractat, iam ostendimus) sibi aduersantem habent, quo tandem argumento probat Calvinus? Quia (inquit) dicitur Ioannes prædicasse qualis esset baptismi utilitas, vt ex verbo prædicato efficax esset signum. At vbi hoc dicitur, aut quæ Scriptura hoc dicit? Dicit hoc loco Marcus, dixit & Lucas, quod Ioannes baptizans prædicauit baptismū pœnitentiæ; sed eum prædicasse qualis esset baptismi utilitas, idque in eum finem vt ex verbo prædicato signum esset efficax, nec Marcus, nec Lucas, nec vlla alia Scriptura dicit. Duo igitur mendacia Scripturæ Euangelicæ affinxit Calvinus. Ioannes quidem baptizauit aqua, prædicans baptismum pœnitentiæ in remissionē peccatorum: id est, quibus prius prædicauerat baptismum pœnitentiæ (est enim ordo inuersus, vt ipsi agnoscunt hæretici) & quos prius exhortatus fuerat ad pœnitentiā, (dicens, Pœnitentiā agite, appropinquabit enim regnum cælorum, vnde & confitentes actus suos ab eo baptizabātur) simulq; ad suum baptismum, in signum pœnitentiæ & nouæ vitæ, idque in remissionem peccatorum, id est, vt nec per illum baptismum, nec per illam prædicationem, sed per Christum quem Ioannes prædicabat, & per Christi baptismum ad quem ille suos præparabat, remissionem peccatorum consequerentur (Ioannes enim, ait in Actis Paulus, baptizauit baptismum pœnitentiæ populum, dicens, in eum qui venturus esset post ipsum vt crederent) illos baptizauit. Docuit ergo

Duo
mendacia
Scripturæ
affinxit
Calvinus.
Ioannis
baptis-
mus quo
sensu pœ-
nitentiæ
baptis-
mum præ-
dicabat.

Act. 19,

ergo & prædicauit Ioannes nec quæ esset baptis-
mi sui utilitas, sed in quem finē eos baptizabat,
& ad cuius rei significationem; nec vt ex illa præ-
dicatione aqua eius esset efficax ad remissionem
peccatorum. Nec prædicatio nec baptismus Ioā-
nis ipsam remissionem peccatorum contulit, sed
vtrumque ad Christum præparauit, à quo accipe-
rent remissionem peccatorum, ideóque digito il-
lis Christum demonstrauit. *Hic est Agnus Dei, hic est*
qui tollit peccata mundi. Ego baptizo vos in aqua: hic est qui
baptizat in Spiritu S. id est, in cuius baptismo Spiri-
tus S. remissionem peccatorū largitur. Sicuti hinc
de baptismo Ioannis Marcus ac Lucas, sic de ip-
sa Ioannis prædicatione loquitur Zacharias. Præ-
ibis ante faciem Domini parare vias eius, ad dandam scien-
tiam salutis plebi eius in remissionem peccatorū eorum. De-
dit scientiam salutis plebi prædicando in remis-
sionem peccatorum, non quia prædicatio eius re-
missionem peccatorum conferebat, sed quia ad
illam consequendam à Domino, cuius viam pa-
rabat, suos auditores informabat. Sic Ioānis præ-
dicatio cum suo baptismo coniuncta, non ad ali-
quam baptismi sui efficaciam quoad remissionem
peccatorum, sed ad populi instructionē faciebat;
vt illa externa ablutione intelligerent se veteris
vite pœnitentiam agere, & nouam resipiscentiam
profiteri, ad remissionem peccatorū ab illo con-
sequendam, qui baptizaret in Spiritu, ideóque
verè peccata remitteret. Quod ergo subiūgit Cal-
uinus, peculiare esse baptismo, quòd symbolum pœniten-
tie dicitur in remissionem peccatorum, de baptismo
Ioannis verum est sensu quo dictum est, de baptis-
mo Christi verum non est. In Christi quippe ba-
ptismo præcedit pœnitentia præparans ac dispo-
nens, & sequitur baptismus efficiens & conferens

Ioan. 1.

Matth. 3.

Luc. 1.

AA. 2.

remissionem peccatorum. Hunc ordinem primus Christianorū baptisimus nos docuit, Petrus quippe prædicatione peracta, & animis audientium ad fidem & pœnitentiam compunctis, ipsisque interrogantibus, *Quid faciemus, viri fratres?* respondit Petrus, *Penitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in remissionem peccatorum.*

Caluini impudentia.

Atqui, ait Calvinus, *idem est baptisimus Ioannis ac noster.* Vnde verò hoc constat? *Nam* (inquit) *quom eadem sit baptisimi Ioannis significatio, vis, & ratio que nostri, falsum est diuersos esse Ioannis & Christi baptisimos.* Ecce rem absurdissimā, & totius antiquitatis vnanimi consensu reprobata, ex simplici suppositione probat. Supponit eandē esse significationem, vim, & rationē baptisimi Ioannis & nostri: & inde concludit nō esse diuersos. Sed quod pro comperto supponit Calvinus, hoc negat diuinitus inspirata Scriptura, hoc negat omnium veterū Patrum & concors sententia. Patrum concordē sententiam in Promptuario nostro Catholico produximus. Agnoscit eam Calvinus, & contemnit.

Dom. 3. Aduentus. Institut. lib. 4. c. 15. num. 7.

Neminem (inquit) *perturbet quòd alterum ab altero, baptisimum Ioannis à Christo discernere veteres Patres contemunt, quorum non tanti nobis debet esse calculus vt Scripturae certitudinem quatefaciat.* Proferet igitur nobis aliquam Scripturam Calvinus, cuius certitudinem iste veterum Patrum consensus quatefaciat. Subiungit *Nulla enim alia è verbo Dei differentia inuenitur, quàm quòd in eū qui venturus erat, Ioannes baptizat: Apostoli in eum qui iam se exhibuerat.* Hæc ille impostor mēdax. Impostor, quia prætextu Scripturæ aliud docentis Patrum vnanimem sententiam reijcit. Mendax, quia quod de Scriptura ipse affirmat, purum mendacium est. Ecce enim duas aut tres alias ex verbo Dei differentias proferimus. Primum,

Differentia tres inter baptisimum Christi & Ioannis.

Primum,

mum, quam ipse Ioannes discretissimè posuit. Ego
 baptizō vos in aqua in penitentiam: qui autem post me ven-
 turus est, qui fortior me est, &c. ipse baptizabit vos in Spi-
 ritu S. & igni. Maxima hæc est differentia quod
 baptismus Ioānis non fuit in Spiritu S. sicut Chri-
 sti baptismus: quod adeo verum est vt baptizati à
 Ioanne ne quidem an Spiritus S. esset audierint, vt in
 Actis Apostolicis profitetur. Rursum, baptismus
 Christi, quem Apostoli ministrabant, fuit in no-
 mine Sanctiss. Trinitatis, vt Christus illis præcep-
 tit. Baptismus Ioannis cum illa inuocatione &
 forma non fuit. Alioqui eius discipuli & ab eo ba-
 ptizati Spiritum S. ita penitus non ignorassent.
 Præterea, baptismus Ioannis, ipsius Ioannis pro-
 prius erat, & ab eo nuncupatus, sic loquente ipso
 Christo: *Baptismus Ioannis vtrum de celo erat an non?*
 Apostolorum & Ecclesiæ Christianæ baptismus,
 nec Petri nec Pauli baptismus sed Christi dicitur:
 quia per illos omnes non nisi vnus Christus bap-
 tizat. Sic alias tres ex verbo Dei differentias in-
 ueniunt, & nequiter mentitus Calvinus est, vt
 vnanimè veterum Patrum sententiam sub præ-
 textu Scripturæ aliud docentis homo peruicax
 reijceret. Sed hæc est hæreticorum hodie impo-
 stura: Patrum consensum se reijcere aiunt, quia
 plus Scripturæ deferendum. Re autem examina-
 ta, non plus Scripturæ, sed plus suis proprijs placi-
 tis ac phantasmatis deferunt. Deniq; aut Scri-
 pturam non proferunt, aut suo fermento illā cor-
 rumpunt. Nec tunc quæstio est, an propter Patrū
 calculum Scripturæ certitudo quatefacienda sit,
 sed quæstio est an in sensu Scripturæ incerto pro-
 pter nouellum cuiuslibet hæretici sensum, vere-
 rum Patrum vnanimis consensus reijciendus sit:
 Postremò quæstio est vter melius Scripturas in-

1.
 Matth. 3.
 Luc. 3.
 Ioan. 1.

Act. 19.

2.

Matth. 21

Expuro
 mendacio
 totam
 Antiqui-
 tatem
 reijcit
 Calui-
 nus.

tellexerit, vnus Calvinus ac Beza, quàm vnus August. totque alij antiquissimæ Ecclesiæ celeberrimi ac doctissimi Patres. In qua quæstione si nouellis magistris deferimus, surgent & alij nouelli (sicut post Lutherum surrexit Calvinus) qui idem postulabunt. Ita nouo cuiuslibet doctrinæ vento perpetuò circumferemur. Sed id ne fieret, Pastores & doctores dedit Ecclesiæ suæ Christus, ad consumptionem sanctorum, id est, ad corroborationem fidelium; nec id ad breue tempus, sed donec occurramus omnes in vnitatem fidei (id est, donec impleantur tempora Gentium): vt iam (ab his doctoribus & pastoribus instructi) non simus paruuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinæ per nequitiam & astutiam hominum ad circumventionem erroris.

15. Pœnitemini, & credite Euangelio.

In Harmon ad Marc. 1.

HAEC verba duplici cauillo conatur eludere Calvinus. Quæri (inquit) potest quæ ex Euangelio pendeat pœnitentiâ, cur eam Marcus ab Euangelij doctrinâ separet. Primum non Marcus sed Christus hæc verba dixit. Deinde Christus pœnitentiâ ab Euangelij doctrinâ nõ separat, vt fingit Calvinus; sed ad fidem Euangelio præbendam, seu ad credendum Euangelio, viam ac præparationem necessariam esse pœnitentiâ docet. At si ita est, quomodo ex Euangelio pendeat pœnitentiâ? ait Calvinus: id est, quomodo erit meum paradoxum verum, quòd prius oportet credere Euangelio, & per illam fidem Deum sibi habere certò propitiû, vt sic pœnitentiæ seriò studeatur? Sic enim alibi docet, vt alio in loco ostendimus. Duplex (inquit) solutio est. Nam Deus interdum sic nos ad resipiscendum inuitat, vt tantùm dicat mutandam esse in melius vitâ: postea

In Pröpt. Cathol. par. Quadrages. in Sabbato Hebdomada 2.

conversionem & vitæ nouitatem Spiritus sui donum esse ostendit: vt sciamus non tantū nobis præcipi quod officij nostri est, sed obsequendi gratiam & virtutem simul offerri. Hic Calvinus ex parte falsum narrat, ex alia parte, qua verum dicit, suis placitis contradicit. Falsum est, Deum interdum ad pœnitentiam sic inuitare, vt tantū dicat in melius mutandam esse vitam. Semper enim peccati præteriti odiū, & propter offensum Deum tristitiam ac dolorē Scriptura à pœnitentibus flagitat. Quòd autem dicit & verum dicit, vitæ nouitatem Spiritus S. donum esse, Deūmq; non solūm præcipere, sed etiam obedientiæ & obsequendi facultatem conferre, alterā Caluini hæresim funditus euertit, qua docet Dei mandata obseruari non posse, nec ad ea nos obligari, nec Spiritum Christi in adiutorium nobis dari, vt ad iustitiam consequendā nos iuuet, nec vt per eum adiuuemur ad iustitiæ summam, sed vt beneficia Christi in cordibus nostris obfignet, ipsēque Christus tota nostra sit. Et iustificatio ac iustitia sit. Sed pergamus cum Caluino hoc in loco. Si hoc modo accipimus (inquit) quòd Ioannes concionatus est (de pœnitentia agenda in remissionem peccatorum) sensus erit, Dominus vos ad se conuerti iubet. Quia verò id nō potestis propria industria, Spiritum regenerationis promittit. Quare hanc gratiam fide amplecti vos oportet. Omnia confundit & peruertit Calvinus. Ioannis Baptistæ prædicatio (de qua tamen hic non agitur, sed de Christi) illa erat, vt pœnitentiam ante omnia agerent, non quidem propria industria & solis naturæ viribus, sed ex speciali diuinæ gratiæ adiutorio, quo nec veteris legis iusti, nec qui tunc erant fideles Iudæi carebant. Spiritus regenerationis, quæ vitæ nouitatem inducit, promittitur quidem pœnitentibus, vbi Deo reconciliati peccatorum remissionē con-

Instit.
lib 3. c. 17
num. 2.
& cap. 1.
num. 1.
& seqq.

Pœnitentiæ ordo
à Caluino
inuersus.

Act. 26.

secuti fuerint; non quia fide illā apprehenderunt, (somnia hoc Caluini est) sed quia credentibus & pœnitentibus, dignaque pœnitentiæ opera facientibus (vt Paulus concionari solebat) ille Spiritus regenerationis per Christum confertur; pariter & vnâ cum ipsa remissione peccatorum. Et hoc modo pœnitentia semper præcedit ipsam regenerationem & remissionem peccatorum quam Euangelium docet. Spiritus regenerationis fide apprehensus, vt Caluinus loquitur, id est, credere quod pœnitenti ille Spiritus à Deo impertietur, nō facit vt homo ritè pœniteat, nec quicquā in eo operatur in quo nondū est, & cui nōdū collatus est, vt sic propriæ industriæ defectū ille suppleat, iuxta Caluini figmentū, sed specialis Dei gratia quæ hominē ad pœnitentiā excitat (est enim & illa donū Dei singulare) humanæ industriæ impotentiam supplet, facitq; vt homo verā & legitimā pœnitentiā agat.

Sed hīc Caluinus memor se Spiritui regenerationis & nouitati vitæ plus tribuisse quā aliās sollet, aut quā solius fidei iustificatis doctrina permittit, seipsum tempestiuè corrigit & dicit. *Quamquam fides quā haberi Euangelio Christus postulat, minime ad donum renouationis restringi debet, sed præcipuè ad peccatorum remissionem spectat. Coniungit enim Ioannis pœnitentiam cum fide, quia se ideo Deus nobis reconciliat, vt tanquam Pater à nobis sanctitate & iustitia colatur.* Præoccupatione hac utitur Caluinus, quia perpetua eius & suorū doctrina est, fidei iustificantis obiectum nihil aliud esse quā gratuitam peccatorū remissionem in Euangelio prædicatam à fide apprehensam. Nunc autem affirmat spiritum quoq; regenerationis per fidem, quam Euangelio habemus, apprehendi, vt fide iustificemur. Respondet autem non ad hoc donum renouationis restringi fidem, sed præ

Caluini
doctrina
ex seipso
refuta-
tur.

præcipue ad remissionem peccatorum spectare. Quæ respon-
 sio tamen si in forma recipiatur, satis adhuc eius
 altera sententia refutatur. Satis enim nobis est
 quod ad hoc donum renouationis fides spectat.
 Non volumus ad hoc donum fidem restringi. Pla-
 nè volumus ad remissionem quoque peccatorum
 fidem ampliari. Sed volumus, & vult Scriptura, vt
 ad vtrumque fides spectet: iuxta illud Pauli. *Saluos*
nos fecit per lauacrum regenerationis (vbi peccatorum Tit. 3.
 remissio innuitur) & *renouationis per Spiritum S. quem*
effudit in nos abunde. Satis nobis est, Deum se nobis
 ideo reconciliare, vt postea colamus eum in san-
 ctitate & iustitia, quod hic fatetur Calvinus. Sic
 enim non in sola remissione peccatorum, nec in
 sola fide eam apprehendente, salus & iustitia no-
 stra consistit (quod Catholica damnat Ecclesia)
 sed præterea in Spiritu regenerationis & vitæ no-
 uitate, quæ altera & potior est Christianæ iustitiæ
 pars. Sed hoc in prioris solutionis suæ gratiã po-
 nere & concedere coactus est Calvinus.

Posterior solutio est: *Credere Euangelio*, in his Chri-
 sti verbis tantundem valere atque *gratuitam iustitiã amplexi*.
Sæpe enim in Scripturis specialem istã inter fidem & re-
missionem peccatorum relationem occurrere, sicut quum docet
nos fide iustificari. Hęc altera solutio per se absurdif-
 sima est, & eius confirmatio penitus insulsa. Ab-
 surdum & impiũ est, *Credite Euangelio*, hunc sensum
 habere, *Gratuitam iustitiã amplectimini*: quasi Euan-
 gelium eiusque prædicatio nihil aliud credendũ
 fidẽque amplectendum contineret, quàm gratui-
 tam iustitiã, maximè in sensu Calvinii, qui per gra-
 tuitam iustitiã non plus intelligit quàm gratuitam
 remissionem peccatorum, quæ initialis & mini-
 ma pars iustitiæ Christianæ est; sanè & priuatio
 veteris formę inter principia rei generandę mini-
 mum

Euange-
 lio credere
 quàm latè
 patet.

num & maximè improprium principium est. *Credere Euangelio*, est omnia credere quæ Euangelium de Deo, de Christo, de tota fide ac salute humana docet. Solutionis confirmatio insulsa est. Hæc enim eius vis & consecutio est: *Occurrit sæpe in Scripturis inter fidem & remissionem peccatorum relatio*, id est, sæpe in Scripturis remissionem peccatorum credere docemur: ergo hoc in loco, *Credere Euangelio*, significare debet *credere gratuitam iustitiam*, quæ est (in sensu Caluini) remissio peccatorum. Insulsa & friuola hæc consecutio est: primùm, quia etsi sæpe ita se res habeat, quum etiam sæpe aliter se res habeat, & alijs in locis sapissimè fides alia quàm plurima obiecta respiciat, nulla est consecutio, vt hoc in loco ad illud vnum obiectum fides restringatur. Deinde, Euangelium multo plura in se complectitur quàm gratuitam peccatorum remissionem. Nō ergo sequitur: *Credere gratuitam remissionem peccatorum sæpe scriptura docet: ergo quum dicitur, Credere Euangelio, idem & non aliud docere puranda est.*

Sed quomodo hoc ipsum Calvinus probat, quod fides sæpenumero in Scripturis ad peccatorum remissionem refertur. *Sicuti* (inquit) *quum docet nos fide iustificari*. Egregia scilicet probatio, quæ sola nouella S. Scriptura corruptela nititur. Nam fide iustificari in Catholica hæcenus Ecclesia, nunquam illum sensum habuit, fide amplecti gratuitam iustitiam. Nouella hæc est & horum temporum corruptela pestilens. Fide iustificamur in sensu veterum Ecclesie Patrum, maximeque S. Augustini, (loquendo de ipsa in se fide) quia totius iustificationis nostræ coram Deo fides, qua in Deum & Christum eius credimus, fides (inquam) sana & orthodoxa, omnia credēs quæ diuinitus ad credendum reuelata

Fide iustificari
quid.

reuelata sunt, radix, principium, & fundamentum est: nec sine illa iustificari quisquam potest. Aut certe fide iustificamur (loquendo de perfectione eius) nō qualibet, sed (vt Paulus docuit) *Gal. 5.* fide per charitatem operante. Ita vtraque Caluini solutio contra tam perspicua Christi verba, quibus poenitentiam fidei vt medium fini anteponit, varia impietate & absurditate plena est. De poenitentiae doctrina à Caluino deprauata vide multa in Promptuarij nostri Catholici parte *Sabbato Hebdome. 2.* Quadragesimali.

IN MARCI CAP. 3.

16. *Et imposuit Simoni nomen Petrus.*

OBSERVANT hoc loco Catholici (quod & nos olim fecimus) Christum noui nominis impositionem, quod antea Simoni promiserat, quum primò eum intueretur dicens, *Tu vocaberis Cephas*, eo demum tempore dedisse, quo duodecim designauit Apostolos, vt eodem videlicet momento de Capite futuro prospiceret, quo de futuris Pastoribus prospexit: quia formari tunc cœpit quasiq; in vtero Christi parturiri noua Christi Ecclesia. Obseruant quoque hoc nouum nomē illi singulariter, & soli à Christo impositum, aliquam in eo nouam & singularē præ cæteris prerogatiuam notare: sicut in mutatis à Deo nominibus Abraham, Sarai, & Israel, factum fuisse Scriptura demonstrat, & diligenter explicat Chrysostomus. Indignè fert hoc totum Caluinus, & ait. *Ridiculi sunt Papistæ, qui ex hoc nouo nomine colligunt fundatam.*

Petri nouum nomen Primatus indicium.

in eo esse Ecclesiā, ut fusius explicabitur cap. 16. Matthæi.
 Atqui eodem loco iam ostendimus non minus
 ridiculè quàm impiè manifestæ veritati in Scri-
 pturis reuelatæ Calvinum reluctari: vanūque
 ac ridiculū esse quod illic reperens hic affirmat,
*Christum pro mensura gratiæ qua Simonem instruere vole-
 bat, peculiare illi nomen imposuisse.* Sanè pro mensura
 gratiæ qua Christus suos instruxit, cui respondet
 1. Cor. 15. mēsurā operis ac mercedis, Paulo potius, *qui plus
 omnibus laboravit,* siue Ecclesiasticam prædicatio-
 2. Cor. 11 nē siue certamina & persecutiones eius respicias,
 Act. 9. qui *vas electionis fuit ut portaret nomen Christi in Gentibus,*
 Gal. 1. cui Christus ostendit *quàm multa pro nomine eius
 pati debuit,* qui deniq; *non ab homine neque per hominem*
sed ab ipso Christo de cælo vocatus Euangeliū suum
accepit, peculiare hoc nomē potius quàm Simoni
 Petro imponi debuit. Sanè pro maiori mensura
 gratiæ qua instructus erat Paulus, distinguit B.
 Scrm. 66. Ambrosius *Paulum clauem scientiæ, Petrum clauem po-
 tentiæ accepisse.* Quod ad viuos autem (spiritualis
 templi lapides attinet, quo in sensu Petrum à la-
 pide nomē sumpsisse Calvinus vult, propter fidei
 videlicet feruorem, constantiam, ac virtutem, ta-
 meti id in Petro verū esset, quod & nomen eius
 Simon, qui pinguedinē notat, satis importat, non
 tamen hoc vel ad nomen Petri propriè pertinet,
 vel aliū sensum primatus eius excludit, sed vehe-
 1. Ioan. 21. menter corroborat: quando qui alijs præficiendus
 erat, sicuti *plus alijs diligere Christum,* ita fidei om-
 niūque virtutū vigore alijs præcellere debuit.
 Fuit igitur viuis lapidis quoad pietatē, ut esset la-
 pis fortissimus quoad Ecclesiæ præfecturam.

IN MARCI CAP. 6.

5. *Et non poterat ibi virtutem ullam facere, nisi paucos infirmos impositis manibus curavit, & mirabatur propter incredulitatem illorum.*

HAEC apud D. Marcum verba Calvino veterum non nihil excusserunt; & ut impiam ac nefariam sententiam suam de excacatione reproborum actiua in Deo prope modum reuocaret, saltem ut veritati orthodoxae consona diceret, vnde illa eius sententia necessario refellitur, coegerunt. Cum enim in sua Harmonia ad Matth. cap. 13. illa verba tractans, *Vobis datum est nosse mysteria, illis datum non est;* & rursus ad illa verba, *Et adimpletur in illis prophetia Isaiae dicens, Auditu audietis, & non intelligetis, &c. scripsisset, Christum ideo data opera obscurius loquutum fuisse, ut enigmatis* Actiuam in Deo excacationem Caluinus ponit. *effret sermo, imò etiam sine ambagibus & figuris mentem suam explicantem hebetare auditorum suorum sensus, & stupore percutere, ut in plena luce caecutiant; rursus, Deum non solum verbum suum reprobis subducere, sed etiam obstructos tenere eorum oculos & aures ne audiant & videant, quae omnia actiuam in Deo hominum excacationem ponunt, & propriam excacationis causam in Deo constituunt (quod iterum repetit Ioan. 12. & ad Rom. 11. ut illis in locis ostendemus) ad haec tamen D. Marci verba quasi non nihil euigilans, veram & orthodoxam doctrinam, quae priorem illam iugulat, profiteri compellitur. Sic enim scribit. *Magis emphaticè Marcus loquitur, quòd non potuerit ullam virtutem edere: Christo videlicet ciuium suorum impietate praclusam fuisse viam, ne plures*
apud*

Eadem ab
ipso Cal-
uino re-
futatur.

apud eos virtutes ederet. Gustum aliquem iam illis præbuerat: vltro se ipsos obstupesciunt, nequid percipiant. Ideo apertè Augustinus fidem aperto vasis ori comparat: infidelitatem verò dicit operculo similem esse quo vas obstruitur, ne infusum diuinitus liquorem admittat. Et sanè ita se res habet. Nam Dominus vbi virtutem suam videt à nobis non recipi, tãdem eam subducit. Optimè & orthodoxè ista dicuntur, ideòque Augustinũ in hac sententia (quæ vix iterũ in tota Harmonia sua citauit) meritò sibi suffragantẽ inuenit. Prosequitur adhuc magis. Marcus negans Christum potuisse inter eos virtutes facere, eorum culpam amplificat, à quibus impedita fuit eius bonitas. Nam certè increduli, quantum in se est, Dei manum sua contumacia constringunt. Non quòd Deus quasi inferior vincatur, sed quia illi non permittunt virtutem suam exequi. Hæc Calvinus præcedentẽ suam impiam sententiam ipsemet refutans, alterius huius loci perspicuitate contictus. Et optimè quidem dicit Deum à nobis quasi inferiorem nõ vinci quando eius manum nostra contumacia constringimus, id est, quando eius bonitatem & gratiam præuenientem & sufficienter excitantem repellimus, sed causam huius rei non facis explicat. Causa quippe hæc est, ideo in huiusmodi casu Deũ ab hominis praua voluntate quasi inferiorem non vinci, quia ipsa praua voluntas nõ vincit in hoc casu, sed deficit. Quicũque vincitur, à vincente vincitur. Prava voluntas Dei gratiæ resistendo nihil vincit, sed suam impotentiam & defectum ostendit. Nõ benefacere, deficere est; non consentire vocanti, Dei voluntatis defectus est. Deum non posse peccare, non arguit in Deo aliquam impotentiam, sed summam perfectionem. Quare ita? Quia ipsum posse peccare, defectus est & impotentia. Eodẽ modo, posse resistere gratiæ Dei,

Dei volũ-
tas ab hu-
mana
non vin-
citur.

Dei, posse impedire bonitatē eius, nulla est praua voluntatis victoria aut potentia, sed summa miseria & impotentia. Ac per hoc Dei gratia à praua voluntate non vincitur. Vnde D. Augustinus: *Infideles quidem contra Dei voluntatem faciunt, cum eius Evangelio non credunt, nec ideo tamen eam vincunt, verum se ipsos fraudant magno & summo bono, malisque peccatis implicant, experturi in supplicijs potestatem eius, cuius in donis misericordiam contempserunt. Ita voluntas Dei semper inuicta est. Vinceretur autem si non inueniret quid de cōtempторibus faceret. Hæc ille: vbi & nostram explicationem altruit, & aliam causam docet cur qui Dei gratiæ resistunt, Dei tamen voluntatem non vincunt.*

De Spir.
& lic.
cap. 32.

Deinde Dei gratia sicut hæc Christi miracula, non procedunt ab absoluta aliqua Dei voluntate & infallibili, quoad effectū ipsius gratiæ, quasi videlicet quomodocunque dispositos Deus sanare vellet, & apud quoscunque & quomodolibet dispositos Christus sua miracula præstaret; sed procedunt à voluntate Dei antecedente, qua paratus est Deus sanare, & paratus fuit Christus miracula facere, vbi à parte voluntatis humanæ impedimentum non erat. Quare Christus in patria sua inueniens hoc impedimentum, id est, *propter incredulitatem suorum, nullas virtutes fecit.* Eandem ob causam vbi virtutes fecit, fidei & credulitati ipsorum tribuit, quibus sua beneficia præstiti. Quod illud toties repetitum, *Fides tua te saluum fecit,* luculenter demonstrat. Deus ergo ab hominum incredulitate non vincitur, quia stante incredulitate Deus virtutes facere non intendit. Similiter Dei gratia à praua hominis voluntate consensum negante non vincitur, quia stante illa prauitate Deus

per

Gratia
Dei non
procedit
ex absolu-
ta Dei vo-
luntate.

per suā gratiam hominem conuertere non inrendit, sed punire.

Dices gratiam idcirco dari vt ex praua voluntate bonam faciat. Verum sanè id est, nam & miracula ideo fiunt, vt homines credāt. Sed vtrumque fit ex vna incommutabili Dei voluntate qua obediētes conuertit, in incredulos animaduertit. Quod eodem loco annotatit August. *Scriptum (inquit) est, Semel locutus est Deus, hoc est, immutabiliter. Duo hæc audiui: quia potestas Dei est, & tibi Domine misericordia, quia tu reddes vnicuique secundum opera sua.* Voluntas igitur Dei incommutabilis & absoluta est, non quem vocat simpliciter conuertere, sed quem vocat iuxta opera sua iudicare. Rursū verūque fit cū ipsius voluntatis humanæ libera cooperatione. Quæ propter suam libertatem, etiam semetipsam conuertere, & seipsam ex mala bonam facere dicitur. Ait enim disertè August. *In potestate hominis est mutare voluntatē in melius, sed ea potestas nulla est nisi à Deo detur;* nempe nisi à Dei gratia praueniente accipiatur. Atqui (dicet aliquis) idē August. docet Dei gratiam à nullo duro corde respui, quia ideo data est vt cordis duritia penitus auferatur. Verum quoque hoc est, quia durum cor ab excitante & praueniente gratia infallibiliter mouetur, & hoc sensu penitus non respuitur: duritia tamen tota cordis, vt à Deo motū seipsū quoque moueat, actum conuersionis eliciendo, non semper auferatur, quia mouente cor durum Dei gratia, homo seipsum liberè mouet vel non mouet ad eliciendū actum Dei gratiæ conformem, quatenus cum effectu nō agit gratia, nisi agamus & nos cum gratia, vt alijs multis in locis apertissimè Aug. docet. Quare etsi ideo data sit gratia vt duritia cordis auferatur, quia tamen hic effectus, diuinæ gratiæ ope-

Retract.
lib. 1.
cap. 22.

De præs.
dest.
sanct.
cap. 8.

De cor-
rept. &
grat. ca. 2.
Conc. 27.
in Psal.
118.
Enar. in
Psal. 77.
Serm. 13.
de verb.
Apostoli.
De nat. &
gratia
cap. 32.

rationi consequens quidem est, non autem proximus & immediatus vt prior ille iam dictus, idcirco infallibiliter & perpetuò non sequitur, sicuti prior effectus de quo August. dixit, à nullo duro corde respuitur. Consequentis enim effectus intentio proximi effectus certitudinē necessariò præsupponit. Deus enim intendens peccatorem conuertere si ipse velit conuerti, tangit cor eius certissime vt conuertatur si velit. Tangit, mouet, & afficit; pulsatur, excitatur, & præuenit: & hūc diuinę gratiæ tactum, motum, affectum non sentire nullum cor durum potest. Hunc pulsum, hanc excitationem, hanc præuentionem omne cor durum accipit, nullum respuit. Quibus enim visis à Deo tangamur, in nostra potestate non est. Actum autem diuinę gratiæ tangenti, mouenti, & excitanti conformem elicere, pulsanti ostium aperire, vocanti gratiæ consentire, liberę voluntatis est, quę motum gratię modò sequitur, modò non sequitur; modò accipit, modò reijcit; modò ei consensum præbet, modò negat. Quam ob causam hortatur Scriptura, ne in vanam gratiam Dei accipiamus; ne quis desit gratiæ Dei; ne quem vocem Dei audiuerimus, velimus obdurare corda nostra: & multa alibi his cõsimilia. Augustinus quoque disertissime scribit. *Vocationi autem Dei consentire vel ab ea dissentire, proprię voluntatis est.* Docet hæc tota explicatio causam excõcationis, aut incredulitatis, aut cuiusuis peccati, non in Deo (vt apud Matth. cap. 13. Calvinus posuit) sed in propria cuiusque praua & libera voluntate ponendam esse.

(..)

I N

August. de lib arb. lib. 3. c. 25 & de Spir. & lit. c. 33.

2. Cor. 6. Heb. 3. & 12.

De Spir. & lit. cap. 33.

IN MARCI CAP. 7.

33 *Apprehendens eum de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas eius, & expuens tetigit linguam eius, & suspiciens in celum ingemuit, & ait illi, Epheta: quod est, adaperire.*

QUOD Christus in sanando hoc surdo & muto, qui haud dubie incredulum genus humanum significabat, qui nec ex auditu ndem concipere, & corde credere, nec in Dei laudem linguam laxare & ore confiteri poterant, (quorum illud *ad iustitiam*, hoc *ad salutem* imprimis necessarium esse Apostolus docuit) tot praeter morem suum ceremonijs, signis, ac symbolis utitur, non quasi ad eum sanandum necessarijs medijs (qui solo nutu ac voluntate sanare eum poterat) sed ad aliquid per ea significandum, illis usum fuisse Christum agnoscit nobiscum hoc loco Calvinus. *Liberè* (inquit) *usus fuit signis externis, prout hominum ferebat utilitas; sicut nunc lingua sputum aspergens, notare voluit loquendi facultatem à se vno transfundi; digitum in auriculas mittens, docuit proprium esse suum munus surdas aures quasi perforare. Quod suspexit in celum atque ingemuit, signum fuit vehementis affectus.* Ita haec omnia ad significationem quandam adhibita fuisse rectè adnotat. Iam verò quum in baptisimi sacramento, quo initiatur Deo quilibet Christianus, ex surdo ac muto fidem fideique confessionem Dei beneficio accipiens, verè adaperitur omnis baptizatus, ut tam audire ac credere, quam quod credit ore & opere confiteri valeat, Ecclesia Christi Catholica iam à multis seculis (ut patet

ex

ex S. Ambrosio) has ipsas Christi ceremonias ac signa ad tanti beneficii maiorem expressionem, siue in adultis siue in paruulis baptizandis adhibere voluit. Displicet caluitio Calviniano hæc Ecclesiastica in baptismo ceremonia; & pro sua in Ecclesiam Christi autoritate magistrali, sic illam obiurgat. *Inter alias nugas quibus baptismum inquirunt stulti homines, hic quoque histrionicus lusus agitur. Quo exemplo monemur, nullum esse licentie modum vbi homines in Dei mysterijs pro suo arbitrio lasciuunt. Cui respondeo: Inter alias Ecclesiasticas ceremonias quibus visibilibus signis (ait S. Dionysius Areopagita D. Pauli discipulus) diuinissimi Principes nostri, Apostoli & Apostolici viri, Sacramenta texerunt, & sub humanis imaginibus res diuinas tradiderunt, & in materiali figura spirituales maiestatem representarunt, hanc quoque ceremoniam ad Christi Saluatoris in re non ab simili imitationem vsurpatam histrio Calvinus irridet. Quo exemplo monemur, nullum esse licentie modum, vbi arrogantes hæretici in Dei mysterijs pro suo arbitrio irridendis improbe & petulanter lasciuunt.*

De Sacr.
lib. 1.
cap. 1.
Ceremonia
baptismales
futiliter
representat.

Eccles.
Hierar.
cap. 1.

IN MARCI CAP. 10.

21. Et intuitus eum Iesus, dilexit eum.

CALVINVS hic alio longè oculo intuitus Catholicos, quam hunc adolescentem diuitem Dominus intuebatur, calumniatur & rixatur in eos. Nā Dominus eum intuitus vtrumque superbum & hypocritam (sicuti Calvinus vult) certe auarum adhuc, & diuitiarum amore captum, dilexit tamen, velut discendi ac proficiendi cupidum; sicuti apud Matthæum explicatum

Gg à no-

Opera
quæ de
congruo
merentur.

à nobis est: Calvinus verò ad Catholicos & Doctores Scholasticos oculos suos conijciens, quos nouit ea quæ docent ac disputant, non definiendi animo sed discendi ac proficiendi studio docere ac disputare, suū in eos odij ac maleuolentiæ venenum expuit. *Quòd hinc (inquit) colligunt Papiste opera moraliter bona (quæ non sunt Spiritus instinctu, sed regenerationem præcedunt) de congruo mereri, nimis puerile commentum est.* Cui eius venenatæ calumniæ hoc breue antidotum apponimus. Quòd ait Papistas meritum congrui asserere in operibus moraliter bonis, impostorem agit: quum hæc paucorum admodum Scholasticorum, vt Scoti & qui eum sequuntur, sententia fuerit; cui multo & plures & probatiores Scholastici semper resisterunt; non autem vel Catholicorum & theologorum vlla constans & communis sententia, vel Ecclesiæ Catholicæ, quam Papistarum nomine à lectore suo intelligi vult, maximeque à Sede Apostolica approbatum dogma. Meritum bonorum operū quæ diuini Spiritus instinctu & gratia à regeneratis exercentur, docet Ecclesia Catholica, & definiuit Concilium Tridentinum: merita operū quæ moraliter tantum bona essent, nunquā docuit. Meritum ex congruo quo ad opera purè moraliter bona, paucissimi docuerūt, & est illa sententia à grauissimis theologis refutata, quū neque dispositio esse queant ad primam gratiam. Aliud quoddam meritum de congruo in operibus ex Dei auxilio speciali profectis, quæ ipsam tamen iustificationem præcedunt, vt in actibus pœnitentiæ, fidei, charitatis, sp̄i veniæ, quos peccatores nondū regenerati vel reconciliati exercent, aliqui Scholastici posuerunt, quatenus ad ipsam iustificationem verè ista disponunt, & illorū rationē Deus frequenter habet.

habet. Modus tamen iste loquendi grauioribus theologis displicet, & hodie reijcitur à plerisque. Imponit igitur lectori Calvinus quū ait Papistas in operibus moraliter bonis meritum de congruo asserere.

Deinde quòd ex hoc loco istud meritū ab illis colligi ait, puto eum insigniter more suo mentiri. Nam inter varia huiusmodi Scholasticorum argumenta à varijs diligenter collecta, istud argumentum nusquam inuenire potui. Neque ad rem facere potuit. Opera enim huius adolescentis diuitis, qui Dei mandata ab adolescentia sua se seruasse profitebatur, & quem sic profitentem Iesus intuitus dilexit (qui certè in re tanta mentientem non dilexisset am anter intuitus, sed aut vultu saltem tristiori mendacium castigasset, aut vultū ab eo auertisset) non erant purè moraliter bona, sed in fide vnus Dei facta, & ad Dei cultū vitāque æternam consequendā suscepta. Huius enim adipiscendæ modum à Christo petebat, & ad hunc finem seruasse se mandata professus, adhuc rogabat: *Quid adhuc mihi desit?* Nō erant igitur eius opera pure moraliter bona ex solo rationis dictamine profecta, veluti ab ethnico & ad finem tantū naturalem destinata. Quare ex hoc loco hoc meritum de congruo nulla probabili apparentia colligi potuit. Sed solet Calvinus, vt Catholicam & orthodoxam fidem ludibrio exponat, insulsa illi & stupida argumenta affingere, homo conscientie cauteriatæ, & qui posuit mendaciū spem suā.

Videamus tamen quā firmo argumento hanc collectionem euertit Calvinus, qui tam insulas collectiones alijs affinxit. *Nam (inquit) se ex amore Dei infertur meritum, ranae & pulices dicimus mereri: quia Deus sine exceptione creaturas omnes amo-*

prosequitur. Quasi verò idem esset amoris gradus quo Deus quaslibet creaturas amat, & quo opera moraliter bona in peccatoribus & incredulis prosequitur, quum ethnicorum opera moraliter bona varijs beneficijs & premijs Deus remuneret, quod in Romanorum civili iustitia & æquitate

De Ciuit. Deum cumulatè præstitisse Augustinus sapienter
Dei lib. 5. annotauit. Quæ sanè amoris in Deo differentia
cap. 15. longè maxima, collectionis vtriusque discrimen

longè maximum ostendit; eius videlicet quam Catholicis Calvinus affingit de merito operum moraliter bonorum quia talia opera Deus amat, & eius quam veluti similem Calvinus adiunxit, mereri quoque ranas & culices quia Deus illas amat. Amat Deus quaslibet creaturas ad hoc vt sint, & in esse suo conseruentur. Amat in hominibus necdū regeneratis opera quædā moraliter bona, ciuilia, & honesta, non solum ad hoc vt homines sint ac viuant, sed etiam vt amplioribus Dei donis ac beneficijs humanæ naturæ consentaneis potiantur & gaudeant. Qui sanè Dei amor vt in huiusmodi beneficijs egregiè relucet, ita an ad maiorem Dei gratiam hominem disponere possent, quibusdam disputandi & examinandi materiam dedit. Quod autem Calvinus in sequentibus de diuini amoris gradibus disputat,

id omne à Catholicis magistris accipit, qui & hos gradus multo luculentius ac neruosius explicarunt. Adeò nihil hoc totum contra Catholicos, quos nuper suggillauit, facit.

IN MARCI CAP. 15.

39. *Videns Centurio quia sic clamans expirasset, ait: Verè hic homo filius Dei erat.*

EXPONENS hæc verba Calvinus, ait non insolitum tantum vigorem qui ad mortem, sive integer perstitit, sed potius constantem in Dei nomine inuocando perseverantiam à Centurione laudatam fuisse. Vtunque hic posterior sensus minus probabilis videatur, quum hic Centurio homo gentilis & incredulus de perseverantia in Dei nomine inuocando parum sollicitus fuisse videatur, & altera expositio prior omnium ferè interpretum communis sit, & literæ conformior, quando ille clamor ab Evangelista notatus non de inuocatione sed de ipsa expiratione Christi loquatur (ait enim Marcus, *Emissa voce magna expiravit: videns autem Centurio quòd sic clamans expirasset*, id est, tam firmis lateribus & tanto corporis vigore quasi adhuc integer animam posuisset) tamen huiusmodi est, ut à Caluino tanquam verior delectus, contra aliam Caluini blasphemiam circa Christi Passionem imprimis faciat. Si enim constantem in Dei nomine inuocando perseverantiam Christus tenuit, quod haud dubie est verissimum, quomodo in verbis Christi paulo præcedentibus, *Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti?* vox desperationis Christo elapsa est, & horrore correptus quasi Deo aduerso iam esset exitio deuotus illa verba protulit, quæ omnia & terriora Calvinum Christo affingere ad illa verba super Matthæum declarauimus? Hæc ipsa Caluini confessio ad alteram illam blasphemiam

Caluini
blasphemiam ex
seipso re-
futata.

Ad
Matth.
cap. 27.
ver. 47.

Gg 3 miam

miam eius refutandam sola sufficit. Illa quoque alia hominis impij verba, quibus ait, illa Marci verba tractas, *Pater, omnia tibi possibilia sunt*, Christo in horro oranti nihil spei fuisse, *ut in rebus deploratis fieri solet*, ex eadem hac eius confessione luculenter refutantur. Si enim constans in Christo erat in Dei nomine inuocando perseuerantia, profectio semper erat in Christo spes firma (neq; enim Dei nomen inuocat, qui non sperat) falsumq; & blasphemum est, *nihil spei Christo fuisse, sicut in deploratis rebus fieri solet*, quum in horro Patrem inuocaret. Ita ad Caluini blasphemias refutandas ipse nobis Calvinus sufficit: quia aliqua interdum vera etiam mendacissimus loquitur, & suorum alioqui mendaciorum magistri mendaces parum sunt memores.

IN MARCI CAP. 16.

16. *Qui crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit.*

REPETIT hoc loco Calvinus perniciosam illam doctrinam suam quam ad Matth. cap. 28. tradiderat, quod & illo loco annotauimus, contra baptismi à Christo instituti fructum ac necessitatem. *Tenendum (inquit) est, non ita necessarium requiri ad salutem baptismum, ut perire necesse sit quicumque eum adepti non fuerint. Neque enim hic fidei adiungitur tanquam dimidia salutis causa, sed ut testimonium. Fateor quidem hominibus necessitatem imponi ne signum gratie Dei negligant; sed quamuis pro eorum infirmitate talibus adiumentis utatur Deus, obstrictam esse eius gratiam nego. Hoc modo non simpliciter necessarium esse dicemus, sed tantum obedientie nostrae respectu. Hæc ille. Si quæ contra necessitatem baptismi scribit, aperte in adultis tantum locum habere significasset, quos a liquando in Christum credentes, & baptismum toto corde expetentes, necessitas aliqua ex hac vita*

De necessitate baptismi.

vita sustulit, nihil præter sanam & orthodoxam veritatem dixisset. Tales quippe sola fide & voto baptismi saluari possunt, *vbi mysterium baptismi* (ait Augustinus) *non contemptus religionis sed articulus necessitatis excludit.* In his igitur & in hoc casu verum est, non ita necessario requiri ad salutem baptismum, vt perire necesse sit, quicumque eum adepti non fuerint. In his & in hoc casu Dei gratia suis Sacramentis non astringitur. Denique in his & in hoc casu non est simpliciter necessarius baptismus, sed tantum obedientiæ nostræ respectu: qui sanè obedientiæ respectus facit vt adultus sine baptismi voto ac desiderio etiam articulo necessitatis exclusi, saluus fieri nequeat. Cæterum Calvinus vt hoc tacet, ac silentio inuoluit; ita ea quæ scribit, generaliter intelligi vult; vt non solum adultus articulo necessitatis exclusus etiã absque expresso voto baptismi (potest enim nõ contemnere baptismũ, quod solum Calvinus exigit, sine expresso eius desiderio aut voto) sed etiã vt paruulus quisque Christiano parente ortus, qui votũ baptismi concipere nequit, absque baptismi Sacramento saluari queat. Hos enim in ipso vtero sanctificari, & propter illam solam promissionẽ Dei Abrahæ factã, *Ero Deus tuus & semini tuo*, (quasi Christus pro salute paruulorum nihil egerit, nullum remedium instituerit) saluari vult. *Non ideo* (inquit) *baptizantur infantes fidelium vt filij Dei tunc primum fiant: sed antequam nati sunt, adhuc in vtero matris filij Dei censendi sunt: dicente Deo Abrahæ, Deus ero tibi, & semini tuo post te. In hoc verbo continetur eorum salus. Proinde si in omittendo signo nec socordia est, nec contemptus, nec negligentia, tuti ab omni periculo sumus. Hæc ibi Calvinus aperte, quæ in suo hinc commentario testius & parcius dicenda sibi existimauit, Cæterũ*

De bapt.
con. Do-
nat. lib. 4.
cap. 22.

Caluini
sententia
de bap-
tismo.

Institue.
lib. 4. c. 15
num. 20.
& 22.

pestilentis huius doctrinæ Calvinianæ (quæ cum veteribus Pelagianis ex alio capite paruulorum baptismum superuacaneum facit) fundamentum in illa promissione Abrahamæ facta positum supra ad Matthæi caput 28. refutatum reliquimus. Sanè si in illo verbo Abrahamæ dicto *con-*

Institut.
lib. 4 c. 15
num. 20.

De pece,
mer. & re-
miss. lib. 3
cap. 12.

Caluini
hæresis
Pelagiana
deterior.

Ioan. 3.

*tinetur paruulorū salus, vt Calvinus affirmat; profecto pro paruulis Christus mortuus nõ est, aut frustra mortuus est. Dicemus igitur contra Calvinū quod contra Pelagianos dixit August. Id agit ista disputatio, contra cuius nouitatem antiqua veritate nitendum est, vt infantes omnino superflue baptizari videantur. Sed aperte hoc non dicitur, ne tam firmata salubriter Ecclesie consuetudo violatores suos ferre non possit. Hæc ille. Dicemus rursus cum eodem Augustino, quia communem hinc cum Pelagio causam Calvinus habet, imò deteriorem Calvinus quàm Pelagius. Ille enim sine peccato originali paruulos fidelium parentum nasci putabat ex bono nuptiarum quas Christus sanctificauit, vbi aliquid saltē Christo tribuit ad salutē paruulorum. Calvinus sine peccato originali tales nasci vult quasi in vtero sanctificatos propter verbum Dei Abrahamæ olim dictum, & in paruulorum salute nullas partes Christo tribuit. Rursus ille saltem ideo baptizari paruulos voluit vt regno Dei potirentur, & de bono in melius transirent, quia vidit eos sine baptismo à regno cælorum excludi propter illa Christi verba, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non intrabit in regnum cælorum*, vta tamen quædam beata eos frui posse indicabat. Calvinus nõ nisi ad signum & testimonium salutis iam in vtero adeptæ eos baptizari permittit, & Christi verba, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. contra totius Ecclesie sensum & consensum, ad baptis-**

mi

mi sacramentum nihil pertinere affirmat, vt eo in loco videbimus. Deteriorem igitur hic Calvinus causam habet quam Pelagius, vt rectissime que contra Pelagium scripsit Augustinus, contra Calvinum multo fortius valere debeant. Ait igitur:

Quisquis dixerit quod in Christo viuificantur paruuli, qui Epist. 28.

sine sacramenti eius participatione de vita exeunt, profecto hic & contra Apostolicam predicationem venit, & tota condemnat Ecclesiam: vbi propterea non baptizandis paruulis festinatur & curritur, quia sine dubio creditur aliter eos in Christo viuificari non posse. Hæc ille. Rursum alibi:

Quis audeat dicere non esse Christum infantum Saluatore- mer. & remiss. lib. 1. c. 23

rem nec redemptorem? Unde autem saluos fecit, si nulla est originalis ægrotudo peccati, aut si iam in utero matrum sanctificati sunt, vt Calvinus vult? Nulla igitur ex nostro arbitrio præter baptismum Christi, salus æterna promittatur infantibus, quam non promittit Scriptura diuina humanis omnibus ingenijs preferenda. Hæc ille. Et ad-

huc semel, Quantumcunque catechumenus proficiat, ad- Tract. 13. in Ioan.

huc sarcinam iniquitatis sue portat. Non illi dimittitur nisi cum venerit ad baptismum. Quomodo non caruit Israel populo Aegyptiorum, donec venisset ad Mare rubrum; sic

pressuris peccatorum nemo caret, nisi quum ad fontem baptis- De Orig. animæ lib. 3. c. 9.

mi peruenerit. Denique eum qui credit absque baptis- mo peccatorum remissionem à paruulis obti- neri posse, Catholicum esse negat. In eandem sen- tentiam scribunt alij Patres omnes; nec quicquam est maiori consensu receptum, quam ad salutem

necessarium esse baptismum, vt profana hæc Cal- uini nouitas merito ab omnibus explodi debeat. Baptismum verò esse salutis causam effectricem

per modum instrumenti, non signum tantum ac

testimonium, ideoque & ad eam necessarium, la- Ad Math. cap. 28.

tius contra Calvinum supra disputauimus. Alias horum verborum Marci corruptelas hæreticas,

G g 5 tam

tam à Caluino quàm ab alijs hæreticis traditas,
vide in Promptuario nostro Catholico reuulsas
& repurgatas.

In festo
Ascens.
Domin.

19. *Assumptus est in celum, & sedet à dextris Dei.*

HANC Euangelij literam nouo quo-
dam & portentoso suo fermento Calui-
nus corrumpit. *Perinde (inquit) hoc est ac si
vocetur Dei vicarius, qui eius personam sustinet. Quare locum
cum aliquem imaginari non conuenit, quum metaphoricè
dextera secundam à Deo potestatem significet. Ad dexte-
ram quidem Dei sedere, ratione situs ex parte
Dei, non nisi metaphoricè dici, sanum, orthodo-
xum, ac receptum ab omnibus theologis est. Cæ-
terum in Christi sessione nullum locum imagi-
nari, nihil est aliud quàm Christi corpus in celo
negare, & articulū de Ascensione Domini è sym-
bolo eradere. Et sanè portenti instar est, Calui-
num Christo in cælis locum negare, qui localem
illam Christi in cælis præsentiam cum tota reli-
qua secula Sacramentaria, contra præsentiam ve-
ram ac realem corporis Christi in venerabili Eu-
charistia (quam à nobis localem poni stultissime
cauillantur) toties, tam constanter, tam fortiter
obicere & allegare solent. Carnem (inquit alibi
Caluinus) carnē esse oportet, spiritū spiritū: vnūquodque
quæ à Deo lege & conditione creatum est. Ea verò est carnis
conditio, vt vno certoque loco, vt sua dimensione, sua forma
constet. Ea conditione carnem induit Christus, cui, teste Au-
gustino, incorruptionem quidem & gloriam dedit, naturam
& veritatem non abstulit. Si vno certoque loco caro
consistit, & carnis naturam à sua carne glorifica-
ta Christus nō abstulit; quomodo à Christi cor-
pore in celo sedente, locum omnem tollat Cal-
ui.*

Aug. de
Symb.
lib. 1. c. 4.
& lib. 2.
cap. 7.

Caluinus
sibi con-
trarius.

Institut.
lib. 4. c. 17
num. 24.

uinus? Locum (inquit) aliquem imaginari non conuenit. Rursum cōtra Ubiquitarios disputans Calvinus ita scribit. *Aliqui corpus Christi infinitum esse confingunt, nec illo spatio contineri, sed implere caelum & terram instar diuinæ eius essentiae: quod figmentum absurdius est quàm ut refutatione egeat.* Si absurdum est nulla refutatione dignum, Christi corpus in caelo nullo spatio contineri; absurdum quoque simile erit, omni illi locum negare, quod hic Calvinus facit. *Locum (inquit) aliquem imaginari non conuenit.* Adhuc semel Calvinus ad illa verba Pauli, *Qui ascendit super omnes caelos ut impleret omnia,* ita scribit: *Quum dicitur Christus in caelo esse, non sic accipere debemus quasi resideat inter sphaeras ut stellas numeret, sed illic caelum significat locum sphaeris omnibus superiorem, qui post resurrectionem filio Dei est destinatus: non quòd propriè locus sit extra mundum, sed quia de regno Dei loqui nisi more nostro non possumus.* Si ergo caelum quo Christus assumptus est, significat locum filio Dei destinatum, quare locum aliquem Christo in caelis negat? Nec eum à contradictione liberat, quod propriè locum in caelo esse negat, à nobis autem locum vocari quia more nostro de regno Dei loquimur. Ob hoc ipsum enim necesse est, corpori Christi in caelo aliquem locum imaginari, quia aliter loqui non possumus. Postremò quomodo Calvinus, Beza, & alij Sacramentarij, ex illis Petri verbis, *Quem oportet caelum suscipere usque in tempora restitutionis omnium,* concludunt *Christi corpus caelo contineri* (sicuti & loco ad Ephes. citato loquitur Calvinus) nec posse à caeli loco abesse, si nunc corpori Christi *aliquem locum in caelo imaginari* fas nō erit? Quis non videt manifestam esse tum contradictionem, tum etiam praesentis loci corruptelam? Cæterum Christus in caelo est secundum corpus suum

In 1. Cor.
11. ver. 24

In Com-
ment. ad
Ephes.
4. 10.

Act. 3. 21.

476 ANTID. EVAN. IN MARCICAP. 16.
suum naturale & glorificatum, non quidem in
loco qui continentia indigeat corporis cælestis,
quum extra & supra omnes cælos continentes
sit, nec etiam in loco generationis & corruptio-
nis, sicuti nostra corpora locantur & continentur,
sed est in certo loco iuxta naturalis sui corporis
dimensionem, sicuti & beatorum corpora in cælo
erunt extra mundialem hanc machinam simul
cum capite Christo, qui membra sua præcessit *ut*
Ioan. 14. pararet eis locum; & in domo Patris sui multas esse mansio-
nes, multa loca, affirmavit. Quare corpori Christi
in cælos assumpto locum aliquè imaginari adeo
conuenit; ut qui illi locum neget, tum varijs
Scripturis contradicat, tum verum & naturale
Christi corpus tollat, tum denique Vbiquitarię
& Eutychiangę heresi necessariò suffragetur. Sed
hoc stupore & vertigine iusto Dei iudicio fe-
riuntur, qui in diuinis Scripturis licenter versa-
ri, & omnia pro libito ac libidine propria effu-
tire volunt.

Antidotorum super Euange-
lium D. Marci
FINIS.
